

Dr. Sema Gizem Özdemir

**GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDE
ŞAHSİ TEMİNAT ARACI OLARAK
KEFALET**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR.....	XVII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM KREDİ KAVRAMI, TÜRLERİ VE GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ

I. KREDİ KAVRAMI.....	5
A. TANIM	5
B. KREDİNİN UNSURLARI.....	7
1. Subjektif Unsuru	7
2. Objektif Unsuru.....	7
II. KREDİ TÜRLERİ	8
A. NİTELİKLERİNE GÖRE	8
1. Nakdi Krediler	8
a. Ödünç kredisi.....	8
b. İskonto kredisi.....	9
c. Senet ve emtia karşılığı kredi.....	10
d. Forfaiting.....	11
2. Gayrinakdi Krediler	11
a. Teminat mektupları	12
b. Kefalet.....	13
c. Kabul kredisi	14
d. Aval kredisi.....	15

e. Ciro kredisi	16
f. Çeklerde yasal sorumluluk bedeli	16
B. TEMİNATLARINA GÖRE.....	17
1. Açık Krediler	18
2. Teminatlı Krediler	18
C. KULLANIM AMAÇLARINA GÖRE.....	18
1. Tüketici Kredileri	18
2. Ticari Krediler.....	19
D. FAYDALANANLAR AÇISINDAN.....	19
1. Doğrudan Kredi.....	19
2. Dolaylı Kredi	19
E. PARA BİRİMİ AÇISINDAN	20
1. Türk Lirası Krediler	20
2. Yabancı Para Krediler	20
3. Dövizle Endeksli Krediler.....	20
F. KREDİ VERENLERİN SAYISINA GÖRE	20
1. Bireysel Krediler	21
2. Sendikasyon Kredileri	21
G. VADELERİNE GÖRE	21
1. Kısa Vadeli Krediler	21
2. Orta Vadeli Krediler.....	22
3. Uzun Vadeli Krediler	22
III. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ.....	22
A. TANIMI.....	22
B. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLER	24
1. Tüketim Ödücü Sözleşmesi Görüşü.....	25
2. Çok Aşamalı Sözleşme Görüşü	26
a. Ön sözleşme görüşü.....	26
b. Opsiyon sözleşmesi görüşü.....	27
c. Çerçeve sözleşme görüşü.....	27

3. Tek Aşamalı Sözleşme Görüşü	28
C. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNİN HUKUKİ NİTELİĞİNE İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELERİMİZ	30
1. Genel Değerlendirme	30
a. Çerçeve sözleşme niteliğinde olması.....	30
b. Münferit kredi sözleşmelerinden bağımsız olması	32
c. Sürekli borç doğuran bir sözleşme olması.....	33
d. İsimsiz sözleşme olması	34
e. Rızai sözleşme olması.....	36
2. Bankanın Kredi Kullandırma Konusunda Takdir Hakkının Varlığının Etkisi	36
a. Genel kredi sözleşmesinin ön sözleşme olup olmadığı hususu.....	36
b. Genel kredi sözleşmesinin çerçeve sözleşme olup olmadığı hususu.....	38
3. Genel Kredi Sözleşmesinin Hukuki Niteliğine İlişkin Görüşümüz.....	39
D. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNİN ÖZELLİKLERİ	41
1. Kredi Alanın Kredi Talebinde Bulunma Hakkı	41
2. Dönerlik Özelliği Göstermesi.....	43
3. Güven İlişkisine Dayalı Olması	45
E. SÖZLEŞMENİN TARAFLARI	45
1. Banka	46
2. Müşteri	47
a. Gerçek kişiler.....	48
b. Tüzel kişiler.....	49
F. SÖZLEŞMENİN ŞEKLİ.....	51
G. SÖZLEŞMENİN KURULMASI.....	54
H. GENEL İŞLEM KOŞULLARININ DENETLENMESİ	59
1. Yürürlük Denetimi	62
2. Yorum Denetimi.....	65

3. İçerik Denetimi.....	66
IV. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN BORÇLARI ..	68
A. KREDİ VEREN BANKANIN BORÇLARI	69
1. Kredi Kullandırma Borcu	69
2. Sır Saklama Borcu	74
3. Müşteriye Destek Olma Borcu	75
4. Senetlerin, Belgelerin ve Teminatların İadesi Borcu	76
B. KREDİ MÜŞTERİSİNİN BORÇLARI	77
1. Kredi Bedelini Geri Ödeme Borcu	77
a. Genel olarak	77
b. Faiz ödeme borcu	78
c. Komisyon ödeme borcu	84
2. Krediyi Belirlenen Amaç Dahilinde Kullanma Borcu.....	85
3. Teminat Verme Borcu	86
4. Bankaya Beyanda Bulunma Borcu.....	87
V. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	89
A. İFANIN GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNE ETKİSİ.....	89
B. SÜRENİN SONA ERMESİ	90
C. MÜŞTERİNİN ÖLÜMÜ VEYA TARAFLARIN İFLASI	92
D. TARAFLARIN ANLAŞMASI.....	94
E. SÖZLEŞMENİN FESHİ	95
1. Olağan Fesih.....	96
2. Olağanüstü Fesih.....	98

İKİNCİ BÖLÜM

KEFALET SÖZLEŞMESİNİN GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDEKİ GÖRÜNÜMÜ

I. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ KAPSAMINDA KURULAN KEFALET SÖZLEŞMESİ	103
A. GENEL OLARAK.....	103

1. Tanımı.....	103
2. Kefalet Sözleşmesinin Tarafları	104
3. Kefalet Sözleşmesinin Konusu	105
4. Kefalet Sözleşmesinin Amacı.....	106
B. KEFALET SÖZLEŞMESİNİN ÖZELLİKLERİ	107
1. Kefalet Borcunun Fer'i Borç Olması.....	107
2. Kefalet Borcunun Tali Borç Olması.....	110
3. Kefalet Sözleşmesinin Asıl Borçtan Bağımsız Borç Doğurması	110
4. Kefaletin İvazsızlığı	111
5. Kefaletin Tazminat Borcu Doğurması	112
C. KEFALET SÖZLEŞMESİNİN BENZER SÖZLEŞMELERDEN FARKLARI.....	113
1. Garanti Sözleşmesinden Farkı	113
2. Müteselsil Borçluluktan Farkı.....	115
3. Borca Katılmadan Farkı	115
4. Avalden Farkı.....	116
D. KEFALET SÖZLEŞMESİNİN GEÇERLİLİK ŞARTLARI	119
1. Geçerli Bir Asıl Borcun Varlığı	119
2. Kefilin Ehliyeti	121
3. Kefalet Sözleşmesinin Geçerlilik Şekli.....	123
a. Yazılı şekil şartı.....	123
b. Eşin rızası	128
4. Şekil Şartlarına Aykırı Kefalet Sözleşmesine İlişkin Ödeme .	134
E. KEFALETİN ÇEŞİTLERİ.....	136
1. Genel Olarak	136
2. Adi Kefalet	139
a. Tartışma def'i	140
b. Rehnin paraya çevrilmesi def'i	140
c. Açığa kefalette def'i.....	142
3. Müteselsil Kefalet.....	142

4. Birlikte Kefalet	145
a. Adi birlikte kefalet	147
b. Müteselsil birlikte kefalet	148
5. Kefile Kefil	151
6. Rücua Kefil	152
II. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNE KEFALETTE KEFİLİN SORUMLULUĞUNUN KAPSAMI	153
A. GENEL OLARAK	153
1. Kefilin En Fazla Kefalet Limitine Kadar Olan Kısımdan Sorumlu Olması	153
2. Kefilin Kendi Temerrüdünden Kefalet Limitinden Bağımsız Şekilde Sorumlu Olması	155
B. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİ BAKIMINDAN KEFİLİN SORUMLU OLDUĞU ALACAK KALEMLERİ	155
1. Genel Olarak	155
2. Asıl Alacak	156
3. Borçlunun Kusur ve Temerrüdünün Sonuçları	161
4. Dava ve Takip Masraflarından Sorumluluk	165
5. İşlemiş Bir Yıllık ve İşlemekte Olan Sözleşme Faizi	166
6. Gayrinakdi Kredi Bakımından Sorumluluk	169
III. KEFİL İLE ALACAKLI ARASINDAKİ İLİŞKİ	172
A. KEFİLİN ALACAKLIYA KARŞI SAHİP OLDUĞU DEF'İLER	172
1. Genel Kredi Sözleşmesinden Doğan Borç İlişkisine İlişkin Def'iler	173
a. Genel kredi sözleşmesinden kaynaklanan borcun geçerli olarak doğmaması	174
b. Genel kredi sözleşmesinden doğan borcun tamamen veya kısmen sona ermesi	174
c. Muacceliyet eksikliği	175
d. Genel kredi sözleşmesinden doğan borcun zamanaşımına uğraması	176

2. Kefalet Sözleşmesine Ait Def'iler	177
a. Kefalet sözleşmesinin geçerli olmaması.....	177
b. Kefalet sözleşmesinin sona ermesi.....	178
c. Kefalet sözleşmesinden doğan borcun muaccel olmaması.....	179
d. Kefalet sözleşmesinden doğan borcun zamanaşımına uğraması	179
e. Alacaklının teminat ve ispat vasıtalarını elden çıkarması	180
f. Alacaklının kefile süre tanınması	180
g. Kefilin alacaklıyla arasındaki kişisel ilişkiye dayanan savunmaları.....	181
B. ALACAKLININ HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ.....	181
1. Alacaklının Hakları	181
a. Kefilden ödeme yapmasını isteme hakkı.....	181
b. Kefilin takibi.....	182
2. Alacaklının Yükümlülükleri.....	183
a. Kefili asıl borçlunun durumu hakkında bilgilendirme	183
b. Ödemeyi kabul yükümlülüğü	184
c. Teminatları, ispat vasıtalarını muhafaza ve kefile tevdi etme yükümlülüğü	185
IV. KEFİL İLE ASIL BORÇLU ARASINDAKİ İLİŞKİ.....	190
A. KEFİLİN BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ	190
B. KEFİLİN GÜVENCE VERİLMESİNİ VE BORÇTAN KURTARILMASINI İSTEME HAKKI.....	191
1. Genel Olarak	191
2. Kefilin Borçludan Güvence Verilmesini veya Borçtan Kurtarılmasını Talep Edebileceği Durumlar	193
a. Asıl borçlunun kefile karşı üstlendiği yükümlülüklerle, özellikle borçtan kurtarma vaadine aykırı davranması.....	193
b. Asıl borçlunun temerrüde düşmesi veya yerleşim yerini diğer bir ülkeye nakletmesi	193
c. Asıl borçlunun mali durumunun kötüleşmesi.....	194

C. KEFİLİN ALACAKLI BANKANIN HAKLARINA HALEF OLMASI VE ASIL BORÇLUYA RÜCU HAKKI.....	194
1. Kefilin Alacaklı Bankanın Haklarına Halef Olması.....	194
2. Kefilin Asıl Borçluya Rücu Hakkı.....	196
V. KEFİL İLE REHİN VEREN ARASINDAKİ İLİŞKİ	200
A. KEFİLİN REHİN HAKLARINA HALEF OLMASI.....	200
B. KEFİL BAKIMINDAN İİK M.45 HÜKMÜNÜN UYGULANMASI.....	202
1. Genel Olarak	202
2. Rehnin Kefil Tarafından Verilmesi	203

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDE KEFİLİN SORUMLULUĞUNUN SONA ERMESİ

I. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BORCUN SONA ERMESİNE BAĞLI HALLER.....	207
A. GENEL OLARAK.....	207
B. BORCUN İFASI.....	209
C. TAKAS	210
D. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN BORCUN İFASININ İMKÂNSIZ HALE GELMESİ.....	211
E. ASIL BORÇLU İLE KEFİL SIFATININ BİRLEŞMESİ	214
F. YENİLEME (TECDİT)	215
G. İBRA.....	219
H. ZAMANAŞIMI.....	221
I. KESİN HÜKÜM.....	224
J. GENEL KREDİ SÖZLEŞMESİNİN FESHİ	224
II. KEFALET SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİNE BAĞLI HALLER.....	226

A. GERÇEK KİŞİ KEFİLLER BAKIMINDAN ON YILLIK YASAL SÜRENİN DOLMASI.....	226
1. Genel Olarak	226
2. Hükmün Kapsamı	228
3. On Yıllık Sürenin Uzatılması	231
4. Kefilin Sorumluluğunun Sona Ermesinin Diğer Birlikte Kefillere Etkisi.....	233
B. SÜRELİ KEFALET	235
C. BELİRSİZ SÜRELİ KEFALET	240
1. Genel Olarak	240
2. Adi Kefalet	242
3. Müteselsil Kefalet	243
4. Sürekli Borç İlişkileri Bakımından	246
5. Süreli Olmayan Kefalette Kefilin Kefaleti Sona Erdirmesi	250
a. Muaccel borçlar bakımından kefilin talep hakkı	250
b. Henüz muaccel olmamış borçlarda kefilin talep hakkı	254
D. KEFİLİN KEFALET SÖZLEŞMESİNDEN DÖNMESİ.....	257
1. Genel Olarak	257
2. Kefaletten Dönme Hakkının Kullanılabilmesinin Şartları.....	260
a. Borcun henüz doğmamış olması.....	260
b. Asıl borçlunun mali durumunun kefalet sözleşmesinin yapılmasından sonra önemli ölçüde bozulması veya kefilin iyiniyetle varsaydığından çok daha kötü olması.....	264
aa. Asıl borçlunun mali durumunun kefalet sözleşmesinin yapılmasından sonra önemli ölçüde bozulması.....	264
bb. Asıl borçlunun mali durumunun kefilin iyiniyetle varsaydığından çok daha kötü olması.....	266
3. Kefaletten Dönme Hakkının Kullanılmasının Sonuçları	268
III. ASIL BORÇLUNUN VEYA KEFİLİN ÖLÜMÜ	273
A. ASIL BORÇLUNUN ÖLÜMÜ	273

B. KEFİLİN ÖLÜMÜ	276
SONUÇ	283
KAYNAKLAR	291